

HUOLESTUTTAVIA PIIRTEITÄ KAKSIKIELISEN LAPSEN KIELENKEHITYKSESSÄ

Tyypillinen kehitys

Häiriöpiirteet

Hidas L1-kehitys, äidinkielen kehitys

- Kaksikielinen lapsi saavuttaa kielenkehityksen merkkipaalut suurin piirtein samassa aikataulussa kuin yksikielinen
- Haasteita ymmärtää puhuttua kieltä ikätovereiden tavoin
- Äänteellisesti erittäin epäselvä puhe
- Puhumaton

Sukuriski

- lapsella on haasteita äidinkielen omaksumisessa, ja lisäksi lähisuvussa on puheen/kielen/lukemisen ja kirjoittamisen ongelmia

Ymmärtäminen edistyy hitaasti L2:lla, toisella kielellä

- Puheen ymmärtäminen kehittyy nopeammin kuin tuottaminen
- Lapsi saavuttaa arjen kommunikointitaidon keskimäärin 2-3 vuodessa, käsitteellisemmän kielen kehittyminen kestää jopa 7 vuotta
- Vaikka lapsi oppii usein toista, myöhemmin opittavaa kieltä nopeammin kuin ensimmäistä, on tyypillistä, että taidot eivät ole yhdellä kielellä arvioituna samanlaiset kuin yksikielisellä tai kestää useita vuosia saavuttaa sama taso (etenkin sanaston osalta)
- Ymmärtävä sanasto kehittyy huomattavan hitaasti, arkisiakin asioita vaikea ymmärtää
- Puheen ymmärtäminen ei ole edennyt vuodessa reilusti lausetasolle
- Ei pysty hyödyntämään lauseyhteyttä sanastopuutteiden paikkaamiseen

Edistyy myös systemaattisen tuen avulla hitaasti

- Kaikki kaksikieliset lapset tarvitsevat runsaasti suunnitelmallista tukea, jotta kielet voisivat kehittyä mahdollisimman hyvin
- Kaksikielisen lapsen tarpeiden näkökulmasta räätälöity kielellinen tuki auttaa hyvin hitaasti, vaaditaan paljon toistoja, seurantajakso ei tuo toivottua tulosta

Sinnikkäitä verbitaivutuksen ongelmia

- On tyypillistä, että toisen kielen omaksumisessa taivutusvirheitä tapahtuu jopa vuosia
- Useilla kielillä (myös yksikielisillä) pitkäkestoiset verbitaivutuksen ongelmat on kuvattu tyypillisiksi kehityksellisessä kielihäiriössä (SLI/DLD)
- Taivutuksen ongelmia on usein molemmilla kielillä (osin kielikohtaista, millaisia ongelmia)
- Ei havaittavissa kehitystä muodoissa, sääntöjen omaksumisessa; muodot eivät kehity vaikkapa yliyleistyksen ja kokeiluvaiheiden kautta (esim. käyttää jatkuvasti preesensia sen sijaan, että soveltaisi tuntemaansa imperfektimuotoa uuteen kuulemaansa sanaan - avasin, tippusin)

Fraasimaisia ja yksinkertaisia lauseita

- Ilmaisuu kehittyy tyypillisesti hitaammin kuin ymmärtäminen
- Noin vuodessa lapsen toinen kieli kehittyy tasolle, jolla hän pystyy yhdistelemään jo jonkin verran "luovasti" osaamia sanoja lauseiksi voidakseen kommunikoida tarkoituksenmukaisemmin sen sijaan, että toistaa fraaseja täsmälleen kuulemassaan muodossa
- Yksinkertaisia lauserakenteita pidempään kuin tyypillisesti kehittyvillä (esim. 2–3-sanaista päälauseita)
- Ei havaittavissa edellä kuvattua produktiivisen välikielen vaiheeseen siirtymistä n. vuodessa

Muita kuin substantiivisanoja vähän

- Konkreettiset sanat kehittyvät nopeammin, teon sanat ja suhdekäsitteet hitaammin
- Sanaston kehitys voi olla nopeampaa toisella kielellä, jos lapsi on iältään vanhempi ja/tai äidinkiellellä on paljon sukulaissanoja toisen kielen kanssa (esim. banaani, seepra, kirahvi)
- Verbisanoja kehittyä huomattavan hitaasti ja lauseita on vaikea muodostaa näiden sanastopuutteiden vuoksi
- Vähäistäkin sanavarastoa vaikea käyttää luovasti kommunikaatiossa ja sanastopuutteiden kompensointi esim. kiertoilmauksia käyttämällä heikkoa

Kehitys molemmilla kielillä hidasta ja puutteellista

- Eroa sisaruksista ja ikätovereista, joilla on samanlaiset kielelliset kokemukset

Useilla kielen osa-alueilla ongelmaa

- Usein haasteita sekä ymmärtämisessä että ilmaisussa – sanastossa, sanataivutuksissa, lauserakenteissa, kerronnassa
- Äänneistä puhe saattaa olla selkeää, jopa virheetöntä